

Är text alltid rätt?

Torbjörn Lundgren
och
Hans Hammarlund

Funkas tillgänglighetsdagar
Stockholm - april 2009

Dyslexi

Svårt att koppla ljud och bokstav - automatisering

Synskadade

Svårt att se texten

ADHD/koncentrationssvårigheter

Svårt med koncentration, uppmärksamhet och hyperaktivitet

Lindrig utvecklingsstörning

Svårt med budskapets abstraktionsnivå

Språkligt baserat

Inte språkligt

Inte språkligt

Inte språkligt

Annan etnisk bakgrund,
psykiska problem,
usel undervisning,
ovana,
ointresse
OSV.

Läs- och skrivsvårigheter

Lättläst

60-tal

Pedagogiskt förhållningssätt - SÖ

Förenkla språk och abstraktionsnivå

Baserat på den tidens syn på
skrift och kunskapande

Lättläst

60-tal

Pedagogiskt förhållningssätt - SÖ

Förenkla språk och abstraktionsnivå

Baserat på den tidens syn på
skrift och kunskapande

Talar till alla
Säger alltid samma sak
Kan inte försvara sig

Skrift som en logisk fortsättning på muntlighet

det som är möjligt. I fråga om det omöjliga hyser han ej fåfänga önskningsar eller hänger sig åt omöjliga strävanden. Ty medborgarna måste vara på en gång lyckliga och goda — den önskan har han alltså — men att de samtidigt äro rika och goda, det är omöjligt, om man fattar rikedom på det sätt, som mängden gör det. Denna använder nämligen ordet rikedom om det lilla fåtal människor, som äga en förmögenhet av högsta penningvärde — något som ju även en skurk kan äga. Och om detta är riktigt, kan jag ej gå in på, att den rike i sanning kan vara lycklig, om han icke också är god. Men att vara mycket god och mycket rik är omöjligt. Varför icke, frågar här kanske en eller annan. Jo, svara vi, därför att den inkomst, som man får på både rätta och orätta vägar, är mer än dubbelt så stor som den, som man får enbart på rätt sätt, under det att de utgifter, som man gör, när man ej ger ut pengar varken för ädla syften eller för skamliga ändamål, äro dubbelt mindre än de utgifter, med vilka man vill tillgodose goda och ädla syften. Om således den ene förvärvar dubbelt och förbrukar hälften, och den andra gör tvärtom, kan den senare ej bliva så rik som den förre. Och den senare är en god människa; den förre behöver ej nödvändigtvis vara ond, därför att han håller på pengarna; men ibland är han en ytterligt dålig människa; och en god människa är han, som vi just ha sagt, aldrig någonsin. Ty den som skaffar sig inkomster både på rätta och orätta vägar och ej gör utgifter varken för ädla eller för skamliga ändamål, han blir rik, om han därtill är sparsam för egen del; men en ytterligt dålig människa är i regel utsvävande och blir därigenom utfattig. Den person åter, som gör utgifter till ädla ändamål och skaffar sig inkomster endast på rätt sätt, blir ej lätt varken mycket rik eller mycket fattig. Därför är vårt påstående riktigt, att de, som äro mycket rika, ej äro goda. Och om de ej äro goda, äro de ej heller lyckliga.

Avsikten med vår lagstiftning var ju emellertid den, att medborgarna skulle vara så lyckliga som möjligt och de bästa vänner inbördes. Men de kunna ej vara goda vän-

Lättläst

60-tal

Pedagogiskt förhållningssätt - SÖ

Förenkla språk och abstraktionsnivå

Baserat på den tidens syn på
skrift och kunskapande

Talar till alla
Säger alltid samma sak
Kan inte försvara sig

Skrift som en logisk fortsättning på muntlighet ?

tal

150 000 år

2 500 år

skrift

bokföring
logistik

5 000 år

Iliaden

Lättläst

60-tal

Pedagogiskt förhållningssätt - SÖ

Förenkla språk och abstraktionsnivå

Baserat på den tidens syn på
skrift och kunskapande

Talar till alla
Säger alltid samma sak
Kan inte försvara sig

Skrift som en logisk fortsättning på muntlighet

Lättläst

60-tal

Pedagogiskt förhållningssätt - SÖ

Förenkla språk och abstraktionsnivå

Baserat på den tidens syn på
skrift och kunskapande

Talar till alla
Säger alltid samma sak
Kan inte försvara sig

Skript som en logisk fortsättning på muntlighet

Skriva korta texter

Skriva korta meningar

Undvika ”svåra ord”

Undvika metaforer och liknelser

Undvika synonymer

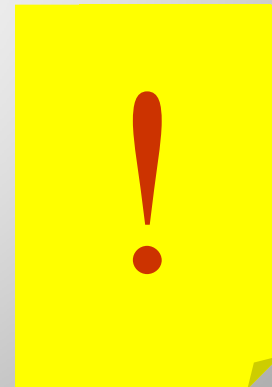
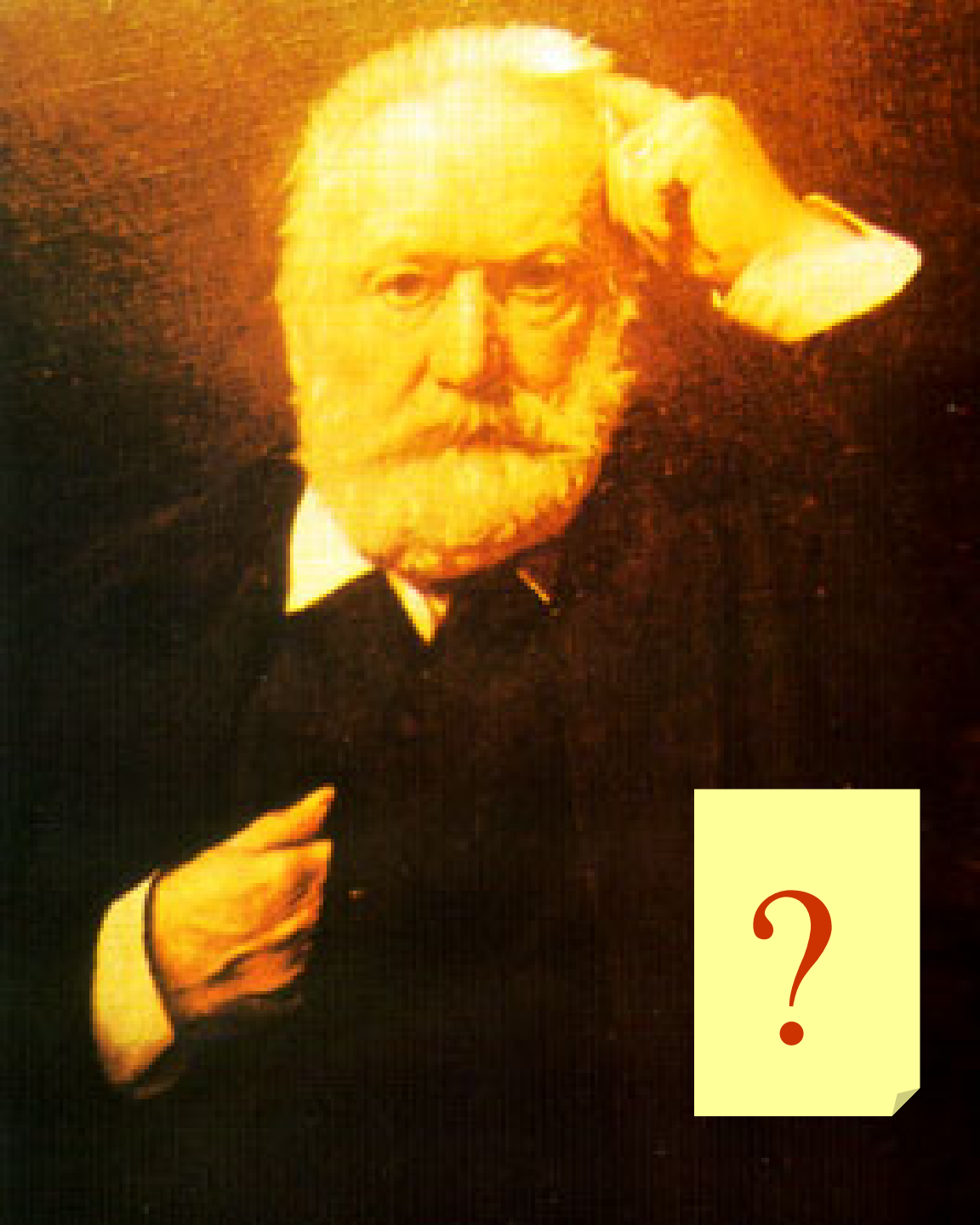
Skriva konkret

Osv

Målgruppen personer med
utvecklingsstörning och barndomsdöva

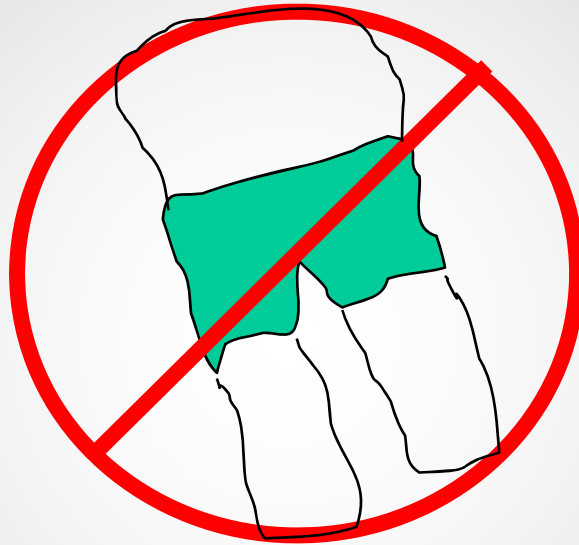

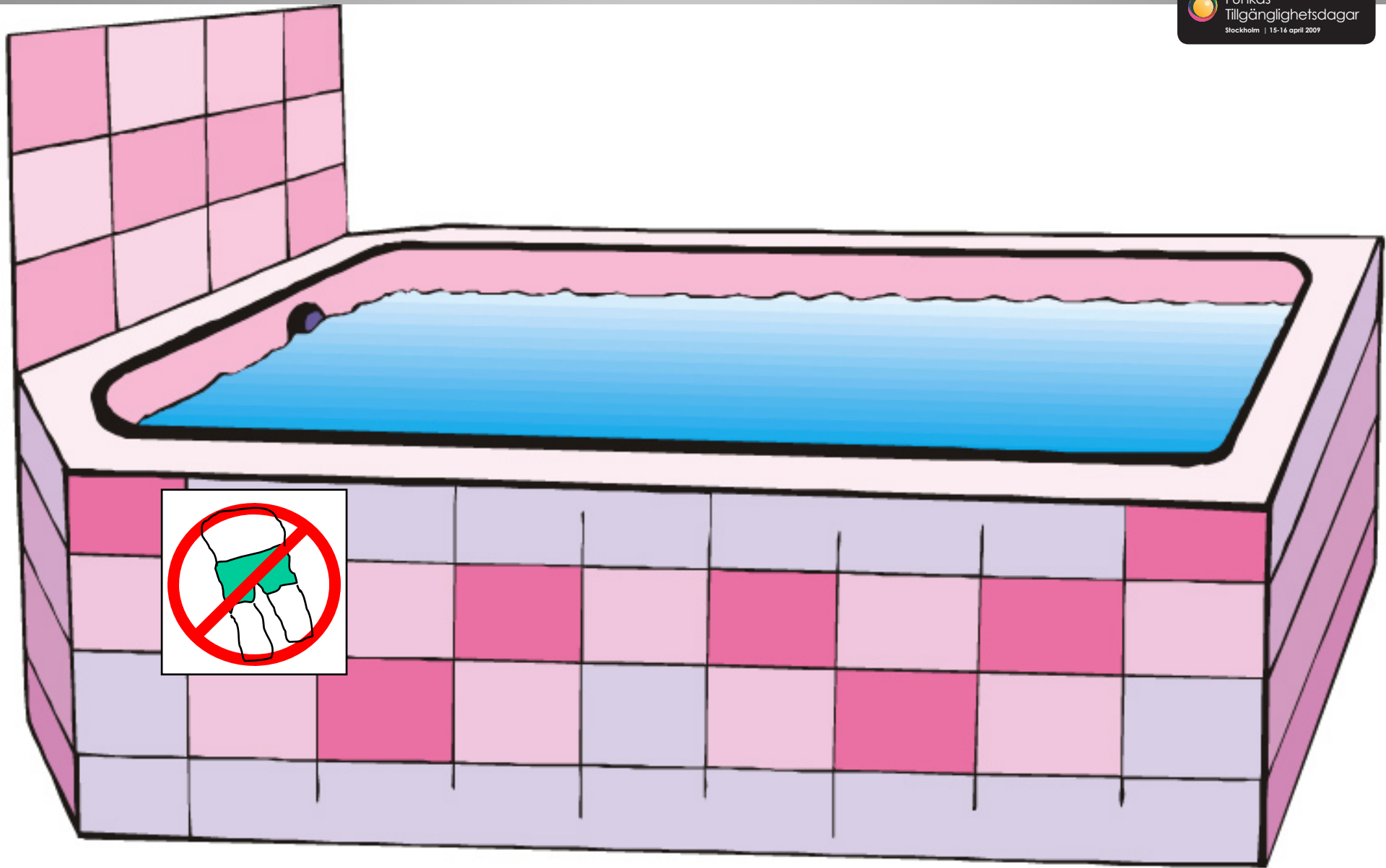
Ska man vara kortfattad?

Om läsförståelse

f r ö s t l å e s e

Om ord och ”svåra ord”

Ordens magi

kulan

Sin egen form

röda

Sin egen färg

blanka

Sin egen blankhet

den

Inget eget förhållande

Den röda blanka kulan

Den röda blanka kulan

Orden mister sin självständighet i satsen

Svåra ord?

kacks
svånka
gnida

Vilka **kacks**!
Du skulle behöva ett **svånka** till dom.
Det är dags att **gnida** nu.

kacks
svånka
Gnida

Vilka snygga **kacks** du har,
men du skulle nog behöva en **svånka** som håller dem uppe.
Nej, det är dagas att **gnida** hemåt nu.

Om minnet

Minnet av enskilda ord

godis sur socker bitter smak
tand trevlig honung läsk
choklad hjärta tårta äta paj

Minnet av enskilda ord

smak

punkt

söt

godis sur socker bitter smak
tand trevlig honung läsk,
choklad hjärta tårta äta paj

smak punkt söt

Om inlärda system

rödfärgad, blåfärgad,
grönfärgad, svartfärgad,
guldfärgad, vit,
turkosfärgad, lila, skär,
marinblå, rosenröd

rödfärgad, blåfärgad,
grönfärgad, svartfärgad,
guldfärgad, lilafärgad,
turkosfärgad, lila, skär,
marinblå, rosenröd

Budskapet som en polyfon skapelse

poly = många foné = ljud

Lättläst

60-tal

Skrifter

på bekostnad av

budskapet

En omöjlighet

det som är möjligt. I fråga om det omöjliga hyser han ej färfånga önsknningar eller hänger sig åt omöjliga strävanden. Ty medborgarna måste vara på en gång lyckliga och goda — den önskan har han alltså — men att de samtidigt

Kommunikationen mellan läsare och textens innehåll

743
som ju även en ... äga. Och om detta är riktigt, kan jag ej gå in i ... den rike i sanning kan vara lycklig, om han icke ... god. Men att vara mycket god och mycket rik ... Varför icke, frågar här kanske en eller annan. Jo, ... därför att den inkomst, som

som god ... ägare och skattar sig inkomster endast på rätt sätt, blir ej lätt varken mycket rik eller mycket fattig. Därför är vårt påstående riktigt, att de, som äro mycket rika, ej äro goda. Och om de ej äro goda, äro de ej heller lyckliga.

Avsikten med vår lagstiftning var ju emellertid den, att medborgarna skulle vara så lyckliga som möjligt och de bästa vänner inbördes. Men de kunna ej vara goda vän-

Lättläst

60-tal

Pedagogiskt förhållningssätt - SÖ

Förenkla språk och abstraktionsnivå

Baserat på den tidens syn på skrift och **kunskapande**

Skrifter

på bekostnad av

budskapet

det som är möjligt. I fråga om det omöjliga hyser han ej färfånga önskingar eller hänger sig åt omöjliga strävanden. Ty medborgarna måste vara på en gång lyckliga och goda — de samtidigt fattar rikedom — de använder sina förmågor till gott för andra människor, som äga en förmögenhet av högsta penningvärde — något som ju även en skurk kan ha. Och om detta är riktigt, kan jag ej gå in på, om det icke i sanning kan vara lycklig, om han icke också är god. Men att vara mycket god och mycket rik är omöjligt. Men icke, frågar här kanske en eller annan. Jo, svara vi honom, om det den inkomst, som

Kommunikationen mellan läsare och textens innehåll

som god ägare är att äga rikedom och skänka sig inkomster endast på rätt sätt, blir ej lätt varken mycket rik eller mycket fattig. Därför är vårt påstående riktigt, att de, som äro mycket rika, ej äro goda. Och om de ej äro goda, äro de ej heller lyckliga.

Avsikten med vår lagstiftning var ju emellertid den, att medborgarna skulle vara så lyckliga som möjligt och de bästa vänner inbördes. Men de kunna ej vara goda vän-

blomma

kunskap

Lära ut – lära in

Kunskapsbank

Samla kunskap

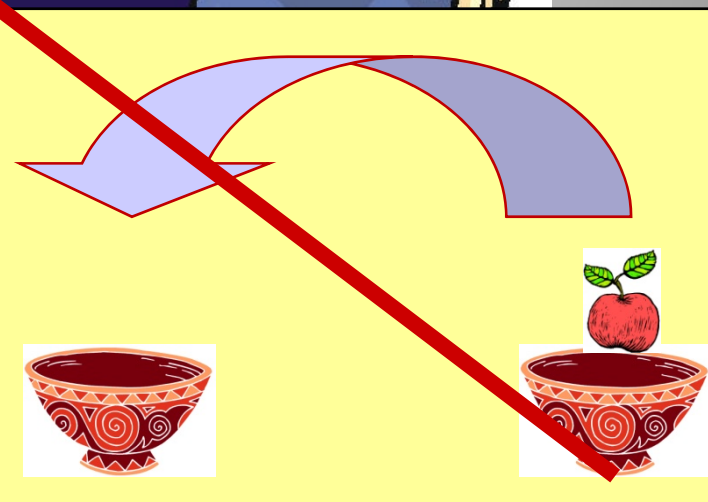
Sprida kunskap

OSV.

blomma

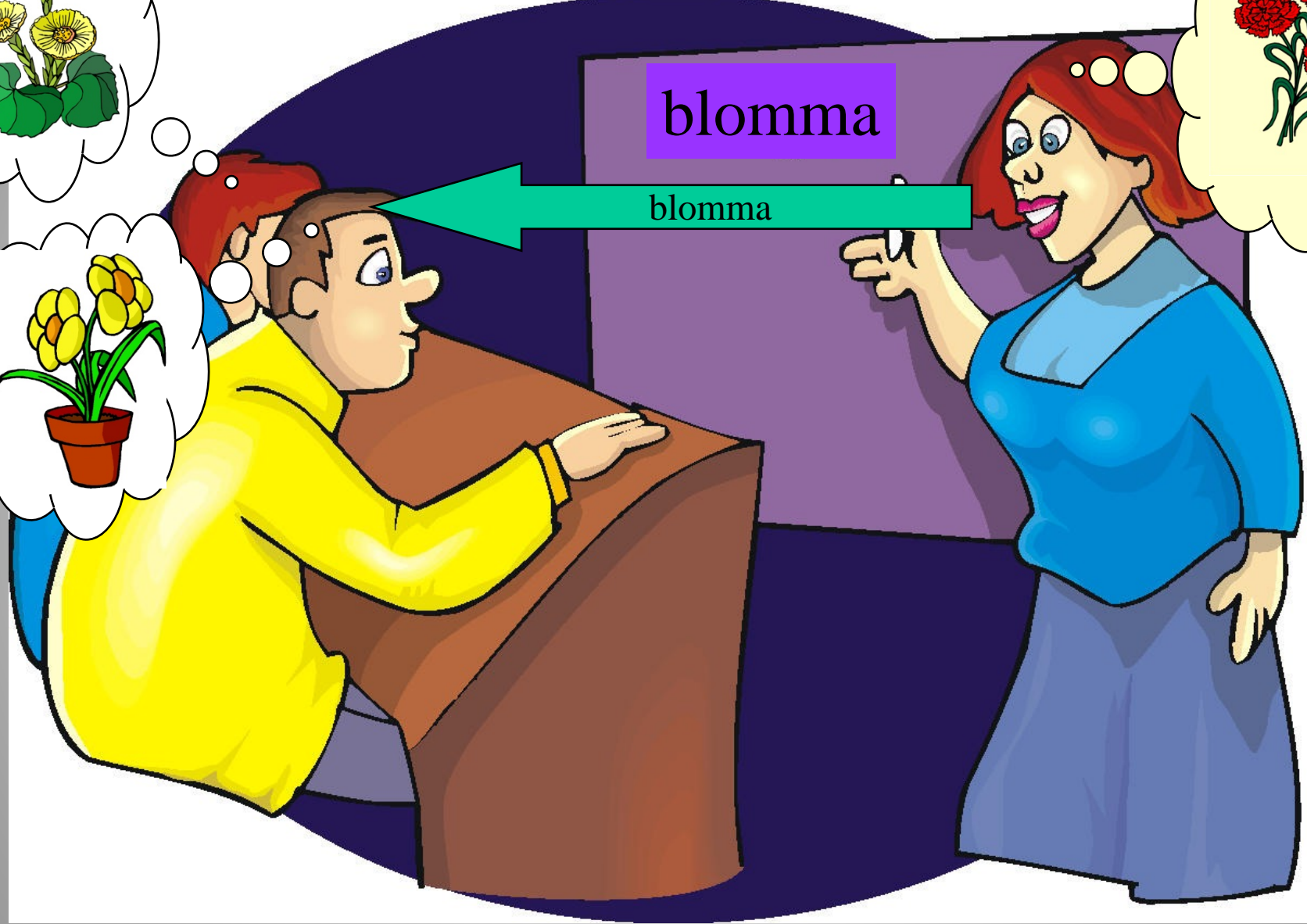
kunskap

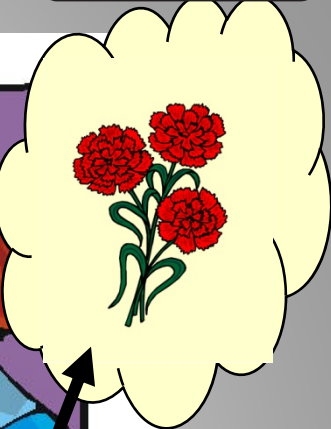
blomma

blomma

kunskapande

blomma

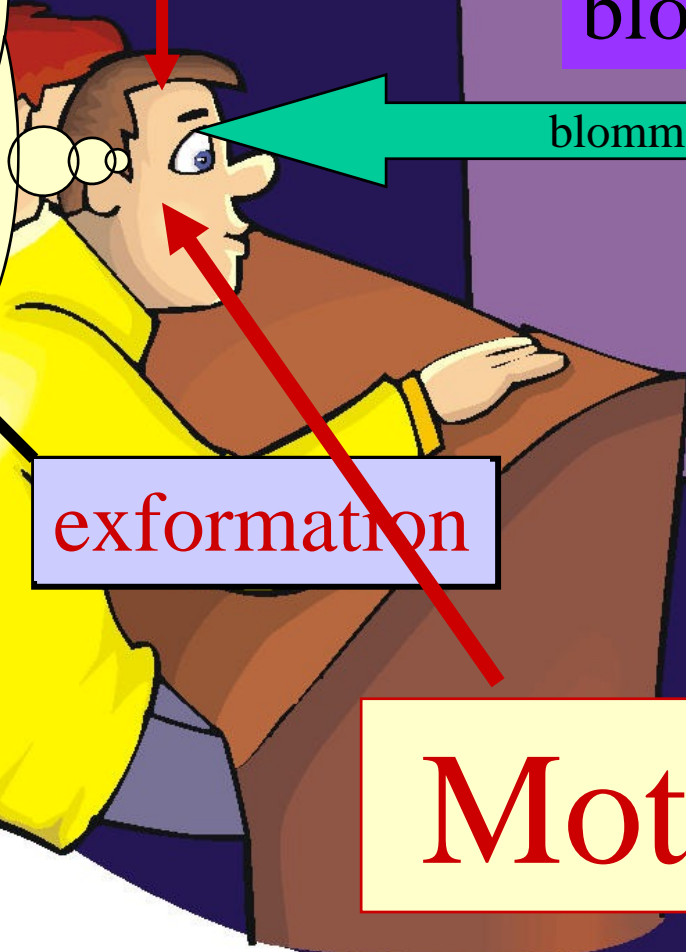
information

Motivation

exformation

blomma

blommor
vår
sommar
värme
vinter
brudbukett
äktenskap
kärlek
kaktus

från 60-talets intelligens
till
80-talets intelligenser

En bild av text

Framtidens läromedel

för personer med läs-och skrivsvårigheter/dyslexi

www.hi.se

eller

www.sprakaloss.se

Budskapet som en polyfon skapelse

poly = många foné = ljud

Skriften som *ett av flera uttryck* i den polyfona orkestern

The screenshot shows a web browser window with the following content:

- Page Title:** Välkommen till FMLS IT-kurs!
- Navigation Menu:**
 - FMLS IT-utbildning
 - FMLS IT-utbildning
 - Hur fungerar kurserna?
 - Vad är IT?
 - Vad är Internet?
 - Hur fungerar Internet?
 - Vad kan Internet användas till?
 - Arbeta över på Internet
 - Söka ut saker på nätet
 - Hur är en adress på Internet up...
 - Leolar
 - Vad behöver jag för att använda I...

- Main Content:**

Välkommen till FMLS IT-kurs!

FMLS IT-utbildning

Förbundet Funktionshandicapa med Läs- och Skrivsvårigheter (FMLS) vill med denna CD-skiva öka kunskaperna om IT i Föreningsarbetet och också hur FMLS kan använda informationsteknik (IT) i sitt dagliga arbete. Skivan kommer att ta upp följande områden: texter, bilder, illustrationer och rörliga film.

- o Vad är IT?
- o Vad behöver jag för att använda Internet?

Hur kan vi som FMLS använda IT i Föreningsarbetet

...lokala berättelser
...stark kommunikation
...störningssaker
...Pöls

VI ATT GÖRA FEL!
...som behövs vara expert på datorer för att kunna använda IT i Föreningsarbetet

...kursen?

...liknats till användbara och förtroendevärda som FMLS. De första medlemmarna i vår
- Video Player:**

Full screen, Stop, Play, Previous, Next, Refresh, Repeat, Mute, Volume, Close

01:00 / 02:30

100%
- Taskbar:**

Start | Internet Explorer | Adobe Photoshop Elements | IpPlayer - FMLS IT-utbildning | välkommen.nppg - föll... | 21:42